

«St. Olav utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontorer eller direkte, skriftlig i ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2.50 pr. kvartal forskuddsvis betalt, for utlandet tillegg av vedk. lands avisporto. Oppsigelser må være eksp. i hende seinest 14 dager før hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen søndag aften, manuskript innen fredag aften. «St. Olav»s telefoner: Redaksjon og ekspedisjon: 23743. Redaktøren privat 30 069. — «St. Olav»s ekspedisjon og forlag, Akersveien 5 I, er åpen hver dag kl. 10—3. Onsdag lukket. Utbetalinger kun tirsdag kl. 1—2.

INNHold: Pavelig rundskriv om Europas krigsbarn. — Fra eneboer til munkemisjonær. — Hvordan «reformasjonen» innførtes i Bergen. — Omkring kardinalutnevnelser. — Fra Vikariatet. — Esperanto I.K.I. — Her hjemme. — Og derute.

Pavelig rundskriv om Europas krigsbarn

Den Hl. far har utsendt et rundskriv for å oppfordre katolske biskoper i hele verden til å la avholde en bønnedag med pengeinnsamling for alle forlatte barn i de krigsherjede land i Europa.

I dette skriv understreker paven at disse barn jo utgjør en del av neste generasjon, og de må ikke få vokse opp i nød, mismot og utsatt for fristelser som vil forføre dem til et lastefullt liv. Dette problem er dog ikke et særlig katolsk — det er almenkristelig og må løses av alle kristne i forening. I rundskrivet heter det bl. a.:

«Mens redslene raste brukte Vi all vår evne til å appellere gang på gang til menneskehetens forstand, så det kunne bli slutt på alle konflikter og rettferdigheten atter få råderom. Nå da kampen er innstilt, men det ennå ikke er blitt fred på jorden, vil Vi i kraft av vårt apostoliske embed ikke la noe uforsøkt som kan råde bot på den store elendighet og bringe hjelp til all den forferdende nød som ikke så få nasjoner må lide under.

Men av all denne nød er det ingen som hviler så tungt på vårt faderlige hjerte som den som har rammet så mange uskyldige barn i alle land. De har ikke det nødvendigste til livets opphold og lider under kulde, sult og forlatthet. I sin dype elendighet er det ikke alene føde, klær og husly som de må savne. Først og fremst trenger de den kjærlighet som ingen kan unnvære i barndomsårene.

Som dere vet, elskede brødre, har Vi gjort alt hva Vi kan for å løse den oppgave som disse barn representerer, og Vi griper med glede denne anledning til å uttrykke vår dype takknemlighet mot alle hvis oppofrende kjærlighet har satt oss i stand til å kunne mildne kårene for mange av dem.

Vi vet også at både enkeltpersoner og organisasjoner har gått inn for å hjelpe og er i full virksomhet

med det. For alle disse rosverdige tiltak takker Vi av hjertet og nedber Guds velsignelse over dem og deres planer. Men fordi det trenges så meget mer hjelp enn den som allerede er i gang og som bare er som en dråpe i havet overfor den kolossale nødstilstand, har Vi ansett det for Vår plikt å henvende oss til dere for innstendig å legge dere på hjertet å betrakte det som deres alvorlige oppgave ikke å la noe ugjort som kan bringe lindring inn i disse tunge skjebner, og gi dem håp og trøst og mot.

Vi forordner derfor at dere i hvert av deres bispedømme fastsetter en dag på hvilken deres prester skal anrope Herren vår Gud om å se i nåde til all denne forferdende elendighet, og til like oppmuntre alle gode krefter til å ofre sitt beste til hjelp for forlatte og nødstedte barn.

Det er en sak som berører alle mennesker hvis hjerte ikke har lukket seg for naturens og religionens krav. Men særlig vedrører det alle kristne som i disse sine små fattige brødre skal se bildet av det guddommelige barn — han som lærte oss at «alt hva du gjør i mitt navn mot en av disse mine små, gjør du mot meg.» Vi må alle huske at disse barn utgjør en stor del av neste generasjon og at verdens framtid avhenger av at de vokser opp friske på sjel og legem, så vi unngår å få et slektledd merket av sykdom og last. Ingen må nøle når det gjelder å ofre tid og penger på en så betydningsfull og viktig sak. De som ikke har så meget av denne verdens goder, bør gi det de kan avse med villige hjerter og åpne hender, og de som lever i overflod og luksus må huske at sult og nakenhet vil vitne på den ytterste dag mot dem over for Gud, barmhjertigheten selv, om de forherder hjertene sine og ikke gir rundelig og høysinnet.

Alle må være overbevist om at det de gir er ikke tapt men vunnet, så sant den som gir til de fattige

Fra eneboer til munkemisjonær

VIII.

Thomas fra Aquino

(Slutt.)

Av Daniel Haakonsen.

St. Thomas sanerte sin samtids åndelige atmosfære. Han samlet alle de positive sider ved tidens tenkning inn i en kristen enhet og viste at de negative, de splittende og nedbrytende tanker ikke hadde fornuften og vitenskapen for seg. Det var en uhyre krevende oppgave. For den filosof som var mest på moten (i forvansket form riktignok) og som truet med å forgifte sinnene, det var ingen annen enn antikkens største filosof Aristoteles, — den greske tenker som sammen med St. Thomas raker opp over alle andre filosofer og som var en truende stormakt for den kristne visdom kastet et befriende dagslys inn i hans verden. Aristoteles' filosofi tapte ikke på det; men den ble fra nå av et våpen i kirkens hånd, — den ble «døpt» av St. Thomas, som det stundom treffende har vært sagt.

Det kjempeløft som gikk forut for Aristoteles' «dåp» hadde ikke vært mulig uten samarbeidet mellom St.

Thomas' geni, det høyt utviklede åndsliv på Ludvig den helliges tid — høymiddelalderen, korstogenes og de gotiske katedralers tid — og dominikanerordenens ypperlige studieorganisasjon. Ingen har bedre enn St. Thomas passet inn i den munkeverden som med valgspråket *Veritas* setter seg som mål å kontemplere den kristne sannhet for deretter å meddele den videre.

Høyt utviklet åndsliv, sa vi: Det vil blant annet si at forskerne innbyrdes og vitenskapen og folket samarbeider. Vi har en viss grunn til å se optimistisk på den kristne tenknings muligheter i tidene som kommer. I årene før krigen kunne vi i de katolske land merke hvorledes St. Thomas' filosofi vant større og større utbredelse. Mengdevis av lærde munkes og prester, vitenskapsmenn og legfolk samlet seg på thomismens grunn. «*Summa theologica*» kom i oversettelser til de levende språk og ble lest av alle slags mennesker. Skulle denne

virkelig yter Gud et lån som han i sin time vil betale rikelig tilbake med store renter.

Allerede så tidlig som på apostlenes tid hvor de kristne i Jerusalem var utsatt for sult og forfølgelse, ga de av dem som kunne all den åndelige og materielle hjelp de evnet til sine nødstedte trosfeller i form av bønner og gaver, og den samme kjærlighet og godgjørenhet må nå også inspirere vår tids kristne til å hjelpe så meget de kan.

Brennende bønner må sendes opp til Verdens Frelser. For dere vet at oppriktige bønner har en mystisk kraft til å nedkalle Guds hjelp og ved hans nåde oppflamme nestekjærligheten i menneskehjarter.

La oss huske at Kirken alltid har utvist den ømmeste omsorg for de unge, og har betraktet dette som en av sine største oppgaver. Når den gjør det og alltid vil fortsette med å gjøre det, følger den bare i sin grunnleggers fotspor og lyder hans anvisninger, han som samlet de små barn om seg og sa til apostlene som ville holde mødrene tilbake: «La de små barn komme til meg og legg dem ikke hindringer i veien, for himlens rike tilhører dem!»

I lyset av disse ord, ærverdige brødre, må vi se den kjærlighet og den omsorg som Kirken alltid har utvist over for barnene. Men siden sørger etter evne og anledning for at barn har føde, klær og husly til sitt legemelige behov, forsømmer den ikke deres sjeles vel. Dens første oppgave og plikt er å bevare deres uskyldighet fra å bli plettet og dra omsorg for deres evige liv. Derfor har den også opprettet

sine utallige institusjoner og organisasjoner som skal oppdra de unge og befeste dem i alle dyder ved å gi dem det de har behov for etterhvert som de vokser til.»

Paven roser dernest alle institusjoner som ofrer seg for å oppdra barn og de foreldreløse, ikke alene i de siviliserte land men også ute i misjonene. Særlig omtalte han Det pavelige selskap av Jesu hellige barndom, som har frelst så mange barn og unge fra djevlesk slaveri og fra onde menneskers overgrep og gjort dem til gode kristne borgere i samfunnet.

Den Hl. Far taler så om den moderne krigs forferdelige ødeleggelse og særlig hvordan den har handlet mot barnene. Han ser i tankene disse barn vandre hjelpeløse gjennom byer og landsbyer, forsømte og forglemte, utsatte for så mange farer, og appellerende til myndighetenes og enkeltpersonernes hjelpsomhet, enten den nå ytes av offentligheten eller ved privat velgjørenhet.

Denne hjelp er ikke alene en trossak, den er også en nødvendighet i menneskehetens navn, at dra omsorg for barna er den beste garanti for framtidens samfunn og dets lykke, og det ikke alene spirituelt sett, men også rent materielt.

Fordi denne sak var av så stor betydning, sier den Hl. far til slutt, har han ønsket å bringe den til alles bevissthet gjennom et rundskriv. Og han sender sin apostoliske velsignelse til alle biskoper og deres flokk av troende, for at de alle kan føre denne sak fram til ære og seier for den kristne nestekjærlighet.

utvikling fortsette, tør vi spå at det kristne syn på tenkning og på moral, på skolevesen, familieliv, politikk og kunst snart vil stå vepnet til å ta opp en kamp med denne verdens falske lærdommer mer vidtrekkende enn noen ånds-kamp vi har vært vitne til siden skolastikkens dager.

En tiggermunk har lagt det varige grunnlag for kirken arbeid for å gjennomsyre samfunnslivet og kultur-livet med kristen ånd! Der er noe paradoksal i dette faktum som det er sundt å tenke over. En katolikk har jo ikke de vanlige fordommer mot cølibat og klosterliv. Og mange har vel under krigen erfart at nettopp på prestekontoret eller i samtale med en ordenssøster møter en det humor og den sinnets likevekt som er så velgjørende å møte i vonde tider.

Allikevel kan man bli slått med forundring når man tenker på at det var en munk som kom til å klargjøre det harmoniske samspill mellom det naturlige og det overnaturlige liv. Mange ikke-katolikker er uenige i hans lære, enten fordi de hevder at menneskenaturen er til bunns fordervet eller fordi de nekter at der er noe overnaturlig liv. Men ingen kan nekte at utifra sine forutsetninger har St. Thomas oppnådd å skape en fullkommen harmoni og syntese. «Enda» han var en asket.

Vatikankonsilet har høytidelig bekræftet hans syn på forholdet mellom tro og menneskefornuft. Apenbaringen går nok ut over fornuften, men er ikke i strid med den. Fornuften kan hjelpe troen. Den kan forberede menneskesinnet til å motta troen. Den kan forklare, utvikle og forsvare troens sannheter.

Det er noe sentralt i St. Thomas spiritualitet, dette dype skjønn for enheten, for harmonien mellom himmel og jord. Hele menneskelivet skal være rettet mot Gud. Der er ikke den menneskelige egenskap som ikke får sin plass i universets tilbedelse. St. Thomas' verk er en klar og sober, men allikevel beveget hyllest til det skapte liv som i sin helhet skal tjene til skaperens ære og forherligelse. Jordelivet får en guddommelig høyhet og verdighet fordi det sees i sitt forhold til evigheten, — skaperen selv har forenet sin natur med menneskenaturen og levd et menneskes liv på menneskenes jord.

Der er derfor ingen tilfeldighet at St. Thomas kom til å berike liturgien til Kristi Legemsfest. Det er ingen tilfeldighet at den hellige doktors teologi tar poetisk form og begynner å synge når den vender seg mot det Sakrament som tydeligst forener himmel og jord, — det Sakrament som gjør Gud legemlig nærværende i sin skapning. Praktfulle er Thomas' salmer til Sakramentets pris: «Lauda Sion», «Sacris Solemnis», «Pange Lingua», «Verbum Supernum», «Adoro Te». Flere av dem eier en tankefylde, en klarhet og en monumentalitet som søker sitt sidestykke i salmelitteraturen.

I de to versene av «Pange Lingua» som vi synger så ofte: «Tantum ergo sacramentum.....» blir noen velkjente trossannheter formulert med all ønskelig klarhet og nøyaktighet. Det hellige Sakrament er et uttrykk for den nye pakt mellom Gud og mennesker. Sansene kan ikke se at brødet er forvandlet. Troen må tre støttende til. — Og siste vers omtaler forholdet mellom de tre personer i den hellige Treenighet og vårt forhold til dem.

Tilsynelatende er dette intet annet enn teologi på vers. Og allikevel beveger salmen sinnene som få salmer ev-

ner å gjøre det. Der kan ikke være tvil om salmens poetiske skjønnhet og kraft. — Når denne intime forening av teologi og poesi er blitt mulig, så er det fordi St. Thomas' teologiske og filosofiske verk overalt bærer i seg en dyp sjelelig bevegelse, en bevegelse for dyp, for universell, for katolsk til å grumse tankens klarhet. Det er ikke bare i siste vers av «Pange Lingua»: «Genitori genitoque .....» og i begynnelsen av sekvensen til Kristi Legems-prosesjon at helgenens glede og henrykkelse over å kunne prise den nærværende Frelser bryter igjennom. I virkeligheten kan de settes som overskrift over hele hans verk, alle hans argumenter mot manikéisk svartsyn, alle hans klare og grundige utredninger om skaperens og skapningens vesen, de skjønne vers som åpner Kristi Legems-sekvensen:

Lauda Sion Salvatorem,
lauda Ducem et Pastorem,
.....

Daniel Haakonsen.

Hvordan «reformasjonen» innførtes i Bergen

Jeg sitter og leser i «Udsigt over den norske kirkes historie under catholicismen» av dr. theol. A. Chr. Bang, og tror det vil være av interesse for St. Olavs lesere å få vite litt om hvordan det gikk for seg her i landet ved «reformasjonens» innførelse. Det vil selvfølgelig bli for langt å ta alt med, men følgende avsnitt av boken gir oss et ganske levende bilde av tilstanden:

«Medens nå disse mange kirkelige bygninger nedbrydes og med dem vistnok de sidste rester av respekt for det gamle, og medens nu biskop Olav har opslået sin residens på den anden side av Vågen i Munkeliv i de udjagede birgittineres sted, går reformationens verket fremad med sterke skridt, og megen gjæring hersker i byen, især blandt tyskerne, en gjæring der giver sig luft i fornærmelser og forhænelser mod den ulykkelige biskop, De kontorske, heder det, gjorde «Spil og Rim om hannem og forklædte ginge de ud til Munkeliv, hvor han holdt til, siden Domkirken på Kannikebjerget var nedbrudt.» Samtidig hermed skrider tyskerne også til handling, idet skomagerne på egen hånd avskaffede den katholske og indførte luthersk gudstjeneste i Halvards-kirken, ligesom også de handlende på bryggen udjagede av Mortens- og Mariakirken «de norske Sogneprester og indsatte tyske mænd udi deres sted.»

At tilhængerne av det gamle var forbitrede og op-rørte over denne tingenes tilstand, er rimeligt nok; at de søgte at bekjempe den nye ved nihilistiske midler, viser bedst av alt såvel deres fortvilelse som deres af-magt. De tre almuesmænd som dømmes i begyndelsen af 1531 for at have lagt en lunte under hr. Herman prædikantens hus, har selvfølgelig ikke handlet på egen hånd, men som redskab i høierestående mænds hender.

Træt til døden af tyskernes plagerier og af kirkens ruin forlader endelig biskop Olav — uvist hvilket år — sin residensstad og begiver sig til Voss, hvor han afgikk ved døden 1. søndag efter trefoldighed år 1535. Med hans flugt er reformationen så omtrentlig enehersker i Bergen.»

R. F.

Omkring kardinalutnevnelserne

Over hele verden hersker det nå travel virksomhet med forberedelsene til kardinalenes avreise til Rom, hvor det offentlige konsistorium foreløpig er fastsatt til 21. februar. De rekker ikke fram til det hemmelige konsistorium som skal avholdes 18. februar, og hvor derfor bare paven og de nåværende medlemmer av det Hl. kollegium vil være til stede.

I flere hundre år har det Hl. kollegium ikke vært fulltallig samlet, og blir det vel neppe denne gangen hvor antallet på kardinalene er så stort. Dog blir det så vidt vites bare en 5—6 kardinaler som ikke kan møte.

Et brasiliansk krigsskip vil bringe kardinalene fra Mellom- og Sydamerika til Italia — en del av dem tar fly fra sitt domisil til avreisehavnen. Erkebiskop Spellman av New York kommer i fly sammen med sin 87 årige far og sine fire søsken. Hele selskapet medbringer mat for oppholdet i Rom, da de ikke vil legge beslag på de knappe levnetsmidler i Italia.

Erkebiskop Gilroy er allerede fløyet fra Australia. En setter hans tidlige ankomst i forbindelse med gardebepørsmålet, da det har vist seg umulig å få de riktige stoffer i de liturgiske farger i Sydney. I Tyskland ordner de allierte med kardinalenes avreise. I en korrespondanse fra Berlin gjør dr. Max Jordan oppmerksom på den store betydning det har at denne bys erkebiskop, grev von Preysing, er blitt utnevnt til kardinal, da det vil styrke hans stilling i bispedømmet, som jo for størsteparten tilhører den russiske sone.

Fra Polen er det ennå intet hørt om de to derværende kardinalers reiseplaner.

Fra Frankrike kommer alle kardinalene med unntagelse av erkebiskop Saliege av Toulouse som er 75 år gammel og har vært delvis lam de senere år, hvilket var grunnen til at han slapp å bli fengslet av nasistene.

Det er skikk at de vordende kardinaler under oppholdet i Rom bor i sine nasjonale kollegier, hvor de gjennom sendemenn fra Vatikanet mottar den offisielle meddelelse om sin utnevning av den Hl. far i det hemmelige konsistorium.

Det er dog mulig at kardinalene ved dette høve må bo andre steder, da mange av kollegiene er tatt i bruk til forskjellige formål — sykehus o. l. Mange vil således bo på Propagandakollegiet.

I Vatikanet hersker febrilsk virksomhet for å få kardinalenes drakter ferdig — stoffmangelen gjør seg følelig gjeldende.

*

Siden kardinal Magliones død i 1944 har det ikke vært utnevnt noen pavelig statssekretær. Hs. hellighet har vært sin egen «statsminister» men det menes at stillingen vil bli besatt nå. Det nevnes med mgr. Spellman, erkebiskopen av New York, som i mange år har arbeidet i statssekretariatet under den nåværende pave. Dog kan det tenkes at den Hl. far fremdeles vil utnytte sitt enestående kjenskap til de internasjonale diplomatiske an-

Fra Bifariatet

Hans Høyærværdighet biskopen har

1. innvilget pastor *Jos. Recktenwald*, av hensyn til hans helbred og fremskredne alder, avskjed i nåde fra sokneprestembetet i Porsgrunn.
2. utnevnt:
  1. Pastor *dr. Johs. Duin*, kapellan ved St. Olavs kirke i Oslo, til sokneprest ved Vår Frue kirke i Porsgrunn.
  2. Pastor *Gisb. Hogenes*, kapellan ved St. Pauls kirke i Bergen, til sokneprest ved St. Ansgars kirke i Kristiansand S.
  3. Pastor *Harald Taxt*, kapellan ved St. Olavs kirke i Oslo, til kapellan ved St. Pauls kirke i Bergen.
  4. Pastor *dr. Gerhard Vranken* til kapellan ved St. Olavs kirke i Oslo.
  5. Pastor *dr. Ivar Hansteen-Knudsen* til kapellan ved St. Olavs kirke i Oslo.
  6. Pastor *Lars Paul Messel* til kapellan ved St. Birgitta kirke i Fredrikstad.

Esperanto I.K.I.

Esperanto I.K.I. (internasjonal katolsk informasjonsbyrå) som ble stiftet i Holland, har igjen tatt opp sin virksomhet. Det er et ledd i den katolske aksjon som pave Pius XI ved sin rundskrivelse «Ubi arcano Dei» har satt i gang, og som går ut på at også legmannstanden skal være aktivt med på å fremme Guds rike på jorden. Selve tanken var ikke ny. Men pave Pius XI har gitt aksjonen dens nåværende moderne organisasjon, og har gjort meget for å vinne så mange som mulig, både menn og kvinner, særlig også ungdommen, for dette apostoliske verk. Det er av den grunn lett forståelig at de katolske esperantister fra første stund av har villet stille det internasjonale språk esperanto i den katolske aksjons tjeneste, noe som paven forresten oppmuntret dem til. I.K.I. har allerede hatt et vidtrekkende og meget gagnrikt apostolat, men som så mange andre tiltak gikk også dette i stå under krigen.

Spørsmålet er om det finnes blant oss katolske esperantister som ønsker å komme i kontakt med Esperanto I.K.I., eller andre som vil lære esperanto i dette øyemed. Navn og adresse bes sendt til

Pater Joh. Rommelse, s .m.
Katolsk prestegård,
Stabekk.

liggender uten mellommann, da han jo på dette område er mer ekspert enn noe medlem av den romerske kurie.

Et annet betydningsfullt embed venter også på å bli besatt idet ingen har vært Carmerlengo siden kardinal Lauris død i 1941.

Fru Marie Vanneufville

Fra Frankrike er det kommet et sorgens budskap: pater Vanneufvilles mor er avgått ved døden i sitt hjem i Tourcoing søndag den 20. januar, i en alder av 80 år.

Fru Vanneufville var enke etter dr. Jules Vanneufville, en varmhjertet og selvoppofrende lege, som døde i 1926 under oppfyllelsen av sine legeplikter. Fru Vanneufville hadde i en årrekke lidt av en smertefull sykdom. Allerede for to år siden var hun oppgitt av legene. Men hun vedble å leve, og bar sine lidelser med beundringsverdige tålmodighet og hengivelse i Guds vilje. I et av de siste brev hun var i stand til å skrive, sier hun: «Hver dag ber jeg: Jesus som har lidt for meg, gjør at dine lidelser gir meg å forstå at vi bare kan bli lykkelige ved å gjøre det Gud forlanger av oss, og at vi er desto lykkeligere, dess mer det koster som Gud forlanger. — Livet er en eneste lang lykke når man alltid gjør Guds vilje.»

I oktober i høst opplevde hun den store glede å se sin kjære sønn igjen etter syv års atskillelse.

Fru Vanneufville besøkte Norge i 1926. Siden da har hun med aldri sviktende interesse fulgt kirkens arbeid i Norge. I sine brever kommer hun stadig tilbake til at hun oppofrer sine bønner og lidelser for Guds rikes vekst i Norge. Hver uke brakte man henne den hellige kommunion, og om dette skriver hun til sin sønn:

«Jeg lider ikke mindre den dagen, men den nåde jeg mottar gir meg styrke og resignasjon til å utholde mine smerter i forening med dem som vår Frelser har lidt. Jeg ba i dag om at vår guddommelige Herre måtte vel-signe ditt apstolat og alle de sjeler Han sender deg.»

Først i evigheten skal vi se hva fru Vanneufville har betydd for kirken i Norge. Men allerede nå vil vi be for hennes sjel, — og be om hennes forbønn for Norge, og for pater Vanneufville som har mistet en sjelden from og god mor.

F. D. T.

Maurice Baring død

En stor katolsk skribent *Maurice Baring* er avgått ved døden. Han var i sin personlighet den typiske engelske gentleman: diplomat, dikter, eventyrer og fryktløs soldat — begeistret Russlandsvenn som gjorde hva han kunne for å utbre kjennskapet til russisk litteratur blant sine landsmenn, til samme tid som hans egen produksjon ved sin mandige varme og sin utsøkte stil skaffet ham en utstrakt lesekrete, særlig i katolske kretser som satte ham på linje med G. K. Chesterton og Hilaire Belloc.

Hans far var lord Revelstoke og han frekventerte først den berømte Eton-skole og dernest Cambridge-universitetet, hvoretter han gikk inn i diplomatiet som han dog forlot i 20 års alderen for å vie seg til litteraturen.

Til å begynne med var det journalistikken som fanget hans interesse, og han deltok som krigskorrespondent i den russiske-japanske krig på russisk side. I flere år arbeidet han i den russiske presse, og det var der han ble den store beundrer av det russiske folk og den russiske kultur. Sine erfaringer nedla han som allerede nevnt i en rekke verker hvori han innførte de store russiske forfattere i England:

Under den første verdenskrig ble han, skjønt han var førti år, ansatt ved flyvåpenet hvor han gjorde glimrende nytte for seg. En av hans beste bøker omhandler denne periode og bærer titlen «R. F. C. 1914—18» = Royal Flying Corps.

Dette var etter hans konversjon. Han ble opptatt i Kirken på Kyndelsmessedagen 1909. Vennskapet mellom Hilaire Belloc, Chesterton og ham var da grunnfestet, og det skyldes — etter hva Chesterton selv har uttalt — meget Barings overbevisende kraft og hans strålende eksempel at også han ble katolikk. Barings tro var dyp og overbevisende, og den måte han praktiserte den på, vant ham respekt over alt — ikke minst støttet den ham gjennom de siste lange og pinefulle år innen hans død, hvor han på grunn av lammelse måtte ligge uvirksom hen.

Den berømte engelske forfatter Somerset Mangham har sagt om Baring at hans bøker vil gi verden det sanneste bilde av livet i Englands kulturkretser av i dag. Beslektet som Baring var med det engelske aristokrati og vel hjemme i den høyere finansverden, eide han alle betingelser for å kunne skildre det engelske society og belyse både dets positive og negative sider. Hans noveller er allerede blitt nesten klassiske.

St. Olavslaget

i *St. Olavs menighet, Oslo, vil, som en vil se avertert i bladet, ha sin årlige generalforsamling i foreningslokalet, Akersveien 5, søndag den 10. februar kl. 19,30.*

Som dagsordenen viser, skal bl. a. også et «Forslag til nye retningslinjer for St. Olavslagets arbeidsordning» droftes og eventuelt vedtas.

Da det som det her dreier seg om, må påkalle almen interesse for alt katolsk foreningsarbeid i Oslo, vil jeg som lagets geistlige leder oppfordre så mange som mulig av lagets medlemmer og andre som ønsker å tegne seg som medlemmer, om å møte fram.

St. Olavslagets sak og anliggender burde være ethvert voksent menighetsmedlems sak og anliggender.

St. Olavslaget er vår menighets eneste fellesforening — den som aller mest direkte skal gå inn for vår kirkes sak gjennom sin tilknytning til St. Olavs Forbund, den sentrale forening til aktivisering av de læge krefter i hele det apostoliske vikariat.

La oss nå se at forståelsen for disse ting ikke er mindre nå enn før krigen, men tvert imot større. At flere og flere i lys av St. Olavsforbundets idé kalles til oppgaver i sann katolsk aksjon.

Vel møtt, katolske trosfeller!

L. v. J. Kr.!

Oslo den 4. februar 1946.

*ARNE SUND,
forrett, sokneprest.*

Til speiderfest

Oslo 11 speidertropp holdt en meget vakker kombinert, star- og jubileumsfest onsdag 30. januar. Den innledes med aftenandakt i St. Josefssøstrenes kapell. Til tonene av den av organist Wolfgang Olafsen komponerte pompøse speidermarsj marsjerte Oslo 11 Oslo-tropp inn, hvorpå «ungdomssangen» ble sunget. Speiderkapell-lanen pastor Duin talte manende og inntrengende om speiderløftene og deres betydning, hvorpå de nye speiderledere avla sine løfter. Det var Hans Taxt, Stein Moen og Torfinn Juell. Etterpå ble 23 speidere opptatt og avla speidereden for tropplederen Øivinn Olafsen — i alt teller Oslo 11 nå 51 medlemmer, alle katolske gutter.

Sakramental velsignelse og «Gud signe vårt dyre fedreland» avsluttet den kirkelige høytid, hvorpå en dro over i Foreningslokalet hvor en rekke festbord sto dekket. Blant gjestene bemerkedes kretssjefen major Knudsen og andre representanter for Oslospeidernes ledelse.

Øivinn Olafsen bød velkommen og ga dernest en kort oversikt over Oslo 11's historie, som med en del avbrytelser går så langt tilbake som til 1926. Den tyngste avbrytelse var selvfølgelig da hele speiderbevegelsen under krigen ble forbudt, men umiddelbart etter kapitulasjonen kom den i sving igjen, og en kunne nå med sannhet si at den hadde 100 % tilslutning blant katolske gutter — nå i dag hadde endelig også instituttguttene fått til-latelse av søstrene til å bli med — en meddelelse som ble hilst med sterkt bifall. For en stund siden hadde speiderne påtatt seg ministranttjenesten i St. Halvard-kirken — i og med at instituttguttene ble med hadde de også nå å vareta den i St. Olav.

Den enkelte patrulje ble kalt fram: *elg-, ørn-, oter-, gauke- og bamse-patruljene*, som alle fikk noen varme og personlige ord rettet til seg — spesielt til førerne og viseførerne. Etter vunnen konkurranse ble gaupepatruljen flaggpatrulje. Bamsepatruljen danner begynnelsen til en vordende roverpatrulje, og en vakker flokk ulvunger lover godt for framtiden.

Som troppsfører for pikespeiderne Oslo 8 brakte Berit Linnerud en hilsen og overrakte en vakker adresse med speidermotiver.

Speidersjef Knudsen uttalte dernest i alvorlige og vakre ord de beste ønsker for Oslo 11 som var kommet så godt over alle vanskene. Speidersaken var i rask vekst — den talte nå 4000 medlemmer mot 2000 i 1941, og det til tross for at bare nå de færreste av medlemmene hadde anledning til å få de reglementerte draktene. Det var noen som hadde ment at det var disse vakre draktene som lokket så mange med, men det motbeviste jo fakta i øyelikket. En var takknemlig for den tillit som foreldrene

viste speiderledelsen. Den skulle på sin side gjøre hva den kunne til å lære de unge den rette kurs i livet og stille alle sine evner i det godes tjeneste.

Talen vant sterk anklang, og i den beste stemning gikk en til bords. Etterpå fikk vi ekte speiderunderholdning, hvor Bernt Aarestrups dyktige pianospill gjorde særlig lykke. En Chaplin-film vakte stormende jubel, og i allsangen deltok alle med liv og lyst.

Hs. høyærverdighet biskopen var til stede med sognepresten og en del av det herværende presteskap.

Her hjemme - -

Oslo. Fra O.K.Y. Tradisjonen tro holdt O.K.Y. 1. nyttårsdag sin nyttårsfest i foreningslokalet. Allerede ungdomsdagen hadde all katolsk ungdom sett fram til nyttårsfesten med store forventninger. Det var jo første gangen nyttårsfesten kunne holdes under fredelige forhold igjen, og bare denne kjensgjerning, dannet et ypperlig grunnlag for en virkelig fest av de gode gamle, og forventningene skulle da også bli oppfylt til alles fulle tilfredshet.

Rolf Sand som både var arrangør og konferansier ønsket alle velkommen. En gikk rundt juletreet, lekte de gode, gamle leker og sang. Et ekstraordinært innslag var utnevnelsen av Øivinn Olafsen til æresmedlem — han ble varmt hyllet for sin høyfortjente innsats. Under festen meddelte O.K.Y.s avholdte formann, Rolf Sand, at dette var hans siste arrangement i egenskap av formann i ynglinge-foreningen. Det kom overraskende på oss. Det er et faktum at i krigsårene kunne foreningen ikke ha bestått uten denne «primus motor», og det er vel neppe noen tidligere formann som har hatt så store vansker å stri med. Til tross for dette har foreningens arbeid og fester vært både til nytte og hygge, så når arbeidet nå kaller ham bort fra formannsstillingen, kan han se tilbake på en positiv innsats.

O. Ba.

*

Lørdag 20. jan. holdt O.K.Y. sin årlige generalforsamling. Møte ble åpnet ca. kl. 20 med den katolske hilsen. Første post på programmet var valg av formann og styre. På nominasjonsmøte var Rolf Sand, Roar Hansen, Torfinn Juel og Odd Barra foreslått som formann. Av disse kunne bare Torfinn Juel stille til valg som formann. Han ble også valgt nesten enstemmig. Da formannen var valgt gikk man over til valg på styremedlemmer. Følgende ble valgt: Finn Barra, Odd Barra, Knut Karlsen, Olav Bruce og Hans-Jakob Stang ble valgt til første og annen suppleant. Etter valget ble Kristen Kristensen gjenvalgt til revisor og Rolf Sand ble valgt til oppisjonsleder i foreningen.

Da alle valg var over ble et par lovendringsforslag diskutert, og et av disse, som gikk ut på at opptageisaldere skulle heves fra 14 til 16 år ble også vedtatt. Et annet forslag som angikk kontingenten ble overlatt det nye styre til senere avgjørelse. Før diskusjonen om lovendringsforslagene, var naturligvis årsberetning og regnskap for 1945 opplest.

Etter alt dette var ferdig holdt den gamle formann en liten tale. Deretter takket direktøren det gamle styret og da særlig formannen for det utmerkede arbeid de hadde utført for foreningen i året, ja for de flestes vedkommende i årene som gikk. Så ønsket han det nye styret og den nye formann velkommen og håpet at de ville gjøre et like godt

Girolamo Savonarola.

Av Birgitte Høegh.

Ved en beklagelig ombrekkerfeil ble dette stykke utelatt i nr. 1—2. Det danner den umiddelbare fortsettelse av nr. 49—50.

Men jeg fornam en røst: «Du dåre, ser du ei at Gud vil, du skal predike som du har begynt.» Og den dag holdt han med ild og glød en tordnende bodspreken.

At nå den altfor frittalende munk, som ikke gjorde holdt hverken for høy eller lav, ikke ble truffet av landsforvisningens Damoklessverd, skyldtes en høytstående manns beskyttelse: Giovanni Pico, fyrste av Mirandola, tidens mest navnkundige filosof og humanist, som var

blitt hans trofaste venn og beundrer. Under det mektige inntrykk av Savonarolas taler og ved personlig omgang med ham, trakk han seg helt tilbake fra all verdslig lyst, som han fordypet han seg i betraktning av Kristi lidelse og de siste ting, som han forsmådde han ekteskap, som han ga han akt på hjertets oppriktighet mer enn på ytre seremonier, som han holdt han Skriften i høyeste ære og ga frivillig avkall på jordisk gods. Han solgte i 1491 sine herlige godser og ga pengene som almisser, mest til medgift for fattige piker. Sin venn Savonarola bød han 400 gullfloriner til understøttelse for hans familie, som han visste, var kommet i trange kår.

arbeid for foreningen i det kommende år. Så var det den nyvalgte formanns tur til å si noen ord, og han takket først og fremst for den tillit medlemmene hadde vist ham ved å velge ham til formann. Han lovet også at han ville gjøre sitt beste for foreningen i det kommende år.

Det var også en del andre som hadde noe de ville ha sagt, og det utviklet seg etterhvert en livlig diskusjon. Henimot kl. 22.30 var den offisielle del av programmet slutt, og vi gikk løs på det materielle av alle krefter. På slutten av møtet gledet pater Knut Hansen oss med et besøk. De siste ynglinger forlot visstnok ikke klubblokalet for kl. 24 den kvelden.

O. Bruce.

— — og derute

UNDER PROSESSEN I NÜRNBERG mot krigsforbryterne er det framlagt bl. a. en rekke dokumenter som viser at den kjente erkebiskop av Münster, grev von Galen, på et bestemt tidspunkt fungerte på listen over de som skulle henges offentlig. Det var særlig Goebbels som gikk inn for dette, da han mente at biskopens uforferdede prekener mot nasismen gjorde den største skade. Imidlertid ble en enig om å utsette dette til krigen var vunnet. En kunne da ta alle katolske biskoper i det tyske rike under ett og for alltid gjøre ende på Kirkens suverene stilling i menneskesinnene. Som bekjent er grev von Galen blant de sist utnevnte kardinaler.

MARIA-LAACH ABBEDIET, det berømte benediktinerkloster ved Rhinen er et av de få steder i Tyskland som har sluppet uskadd igjennom begivenhetene i de siste år, idet det både har unngått konfiskasjon før krigen og heller ikke har lidt noen skade under den. Konventet teller nå 50 påtres og 80 lægbrødre — abbed er dr. Ildefons Herwegen. Det ligger i øyeblikket franske soldater i klostret, men disse opptrer med stor ærbødighet overfor munkene og hjelper til hvor de kan

I POLEN hersker det i øyeblikket stor prestemangel, idet ikke mindre enn 1500 prester er blitt bortført og forsvunnet eller drept. Det er så meget mer tragisk som de kirkelige forhold i Polen i øyeblikket er inne i en meget vanskelig periode på grunn av den kommunistiske innstilling som insperer den nåværende regjering og bl. a. har gitt seg utslag i en massearrestasjon av polske lærere og lærerinner

som ikke har villet godkjenne regjeringslisten for lærerforbundets framtidige styre, men valgt et styre med medlemmer fra førkrigstidens kristne lærerforening. De arresteres — en nevner 2000 — skjebne er ennå ukjent.

MONTE CASSINO ble som bekjent praktisk talt fullstendig ødelagt under krigen. Abbeden, Don Ildefonso Rea, har uttalt til en engelsk korrespondent at «100 tyske katolske krigsfanger frivillig er gått i gang med det tyngste arbeide i ruinene. Klostret skal gjenoppbygges i noyaktig samme skikkelse som før, idet det jo er moderkirken for hele benediktinerordenen og omslutter St. Benedikts grav. Både graven og helgenens jordiske rester står helt ubeskadiget av bombardementene, men de er dekket av mange tons nedfallede murstein. Det vil bli meget vanskelig å få alt restaurert, da det meste arbeid må gjøres med håndkraft for ikke å øke skaden på de uvurderlige kunstsatter som ligger gjemt under ruinhaugen og mulig kan være i behold. Først når alt er ryddet bort kan gjenoppbygningen ta fatt, men benediktinerordenen er ikke rik, så det trenges hjelp. Det er nå nedsatt en internasjonal komité hvori både engelske og amerikanske katolikker er representert og som skal forsøke å innsamle de nødvendige midler blant katolikker i alle land. Vi nærer i det hele tatt dyb taknemlighet mot de allierte som har ydet oss stor hjelp. Uten denne hjelp hadde det ikke vært mulig å ta fatt på gjenoppbygningen.»

KARDINAL INNITZER OG JØDENE. Erkebiskopen av Wien, kardinal Innitzer forteller i et intervju at han, skjønt han i det siste år ble holdt under strengt oppsyn i sitt hjem, dog fant anledning til å motta jødiske utsendinger og hjelpe dem med deres vansker. Det ble ved hjelp av utstrakte bestikklser mulig å hjelpe fangne jøder i den beryktede fangeleir i Theresienstadt, og mange hundre pakker med levnetsmidler fant hver måned veien der inn. Nasistene forsøkte å stoppe dette, men de fikk lenge ikke bukt med denne katolske hjelpevirksomhet til fordel for jødene. Men dessverre gikk det galt til slutt, og mange katolikker måtte selv vandre i konsentrasjonsleir for denne saks skyld.

DET FØRSTE KATOLSKE BLAD I BERLIN etter at alle katolske tidsskrifter har vært forbudt i innpå syv år — har nå sett dagens lys. Det er ført månedlange forhandlinger mellom den amerikanske soneledelse og de kirkelige autoriteter om dets utsendelse, men nå foreligger «Das Petrusblatt» som en kjensgjerning. I sitt første nummer bebuder det at det anser det som sin hovedoppgave «å bidra til at krigens katastrofe aldri mer skal kunne inntreffe.» Det er blitt gitt tillatelse til at det må distribueres i alle de av de allierte okkuperte soner i Berlin.

da var det som om lynet hadde slått ned. Pico della Mirandola, som selv var tilstede, forteller at disse ord gikk ham gjennom marg og ben, og håret reiste seg på hans hode..... Og ikke mange dager etter kom etterretningen om at en veldig fransk hær hadde overskredet grensefjellene og veltet seg utover Nord-Italia.

Savonarolas ord var atter blitt til virkelighet. Hva under da, at folket kastet seg for hans føtter med bønn om hjelp og veiledning?

Karl d. 8. av Frankrike hadde omsider, etter stort vankelmot latt seg overtale til et «korstog» for å slå tyrkerne tilbake, som angrep Italia, og derved gjøre sitt navn uødelig som en annen Ludvig den hellige.

Men på forhånd hadde han latt seg betale 200,000 dukater av Ludovico il Moro, Milanos hersker, med løfte om mer, når han hadde fravristet huset Aragon Neapels krone.

Det italienske forsvar var i en dårlig forfatning. De berømmelige «condottierie»s tid var forbi. Anførerne for de italienske leietroppen hadde nå mest tanke på å tjene penger og spare liv. Machiavelli forteller, at 2 slike hærer kunne slåss i timevis uten et eneste mannefall unntagen dem, som falt av hestene og ble trampet ihjel. Kavalleriet var den viktigste våpenart, men altfor tungt vepnet og pansret. Infanteriet derimot var altfor lett og kjempet spredt og for tynt. Artilleriet bestod av tunge kanoner trukket av okser, ladet med svære kuler, mest av stein, vanskelige å avfyre og uten stor virkning.

Den franske hær derimot var et mønster på en moderne armé: infanteriet, den viktigste del, manøvrerte i tette masser med utrolig letthet og presisjon. I avantgarden var 8000 sveitsere, Europas beste fotfolk. Kavalleriet bestod av Frankrikes fornemste adel og Skotlands blomstrende ungdom. Kanonene kunne stilles sammen til batterier og ble trukket av hester. Hærens størrelse anslåes til å ha vært ca. 50,000 mann, dertil kom 20,000 fra Ludovico il Moro.

Kong Alfons av Neapel gjorde på sin side forberedelser og sendte en hær inn i Romagnaen for å møte fienden.

Den 29. august 1494 overskred den franske hær grensen. I Asti støtte hertugene av Milano og Ferrara til med sine tropper, og i festlighetene her glemte kong Karl krigen og henga seg i den grad til vin og kvinner, at han ble alvorlig syk og måtte stanse en måned. Derfra drog han til Pavia og besøkte den ulykkelige Gian Galeazzo, den rettmessige arving til hertugdømmet Milano, som hans onkel, il Moro, hadde usurpert. Fra Pavia drog han til Piazenza og stoppet uviss, om han skulle ta veien mot syd eller gjennom Toscana..... og i mens kastet han seg igjen ut i utsvevelser. Endelig bestemte han seg til å sende en avdeling mot Romagnaen, en annen mot Genua og selv tok han veie gjennom Toscana.

I Florens var forvirringen og skrekken umåtelig, og Piero de Medici, uten penger, uten støtte hos folket, tapte fullstendig hodet og lot franskmennene uten sverdslag besette flere nøkkelstillinger. I sin rådvillhet søkte han å opnå forlik ved fullstendig underkastelse. Han bega seg til den franske leir og bønnfald om fred, gikk inn på å overgi 3 viktige festninger til, byene Pisa og Livorno og en stor pengesum, uten engang å spørre sine rådgivere. Ved etterretningen om slike skjendige fredsvilkår brøt tumult ut i Florens. Folk stimlet sammen på gater

og plasser i bølgende uvisshet. I domen pakket de seg sammen, og luften dirret av spenning, da Savonarola steg opp på prekestolen og med en røst, som runget fra vegg til vegg, med hele sitt hjertes glød preket enighet og besindighet. Han var seg sitt ansvar fullt bevisst og avholdt seg fra å nevne politikk. Og så stor makt hadde hans ord, at de voldsomme lidenskaper, hat og hevnløst mot Mediceernes parti, ikke kom til blodig utbrudd..... et mirakel i Florens's historie, som alle den tids historieskrivere er enig om ene og alene å tilskrive Savonarolas innflytelse. (Forts.)

Innkomet til minnestein for Lars Eskeland

St. Franciskussøstrene, Bergen kr.	500,00
G. A. Løvland	» 20,00
Bernt Bjørke	» 10,00
	kr. 530,00

Tidligere innkommet » 1435,00

I alt kr. 1965,00

Her hjemme - -

Oslo: Da jeg hadde den glede å delta i Mariakongregasjonens retrett og å være med på patronatfesten følger jeg gjerne oppfordringen om å skrive litt om samme. — Allerede den stillhet og ro som hersker i St. Josephsøstrenes kapell, som elskverdighet var stillet til rådighet også denne gang, stemmer sinnet til andakt, og dagliglivets ofte trivelle ting mister noe av sin verdi, og taper for en stund sin makt over tanken. Retrettens leder var Pater Rommelse, og det var vektige og dype betraktninger han ledet oss inn i, betraktninger over synden, dens vesen og følger, hovmot i motsetning til sann ydmykhet, og den guddommelige kjærlighet og miskunnhet. Vi takker ham oppriktig for disse dager han gav av sin tid til oss. Og så kom festen som ble meget hyggelig. I meget enkle men så hjertelige ord ønsket prefekten alle velkommen og man fikk straks følelsen av, at her var man virkelig velkommen og hadde lov til å hygge seg, og den følelsen ble bestyrket utover kvelden. Etter at den gode maten var vederfaret all rettferdighet takket prefekten senere ved bordet rettlederen på det hjerteligste. Et hyggelig brev fra en av medlemmene som befant seg på den andre siden av Kjolen, ble opplest, og besvart i form av en adresse med mange, mange påskrift. Til noen syke og gamle ble det også sendt kort. Da vi senere kom opp i klubblokalet, til festlige kaffebord kom den kunstneriske underholdning. Frk. Jørgensen leste opp noen av Griegs og Øverlands nå så populære dikt, og frk. Østenstad sang til eget luthakkompagnement som utløste en kaskade av muntherhet, og til slutt sang hele forsamlingen med. Jo, det var hyggelig. Takk for festen!

En fornøyd deltager.

Så langt en fornøyd deltager. Det er jo bra å høre så mange pene ord. Vi vil nå bare tilføye en hjertelig takk til alle som hjalp til, som ydet i en eller annen form, så det hele kunne gjennomføres. Rasjonering har vi jo enda, så det skal en god porsjon goodwill til, om noe skal lykkes. Men det hadde alle!

Styret.

Redaktør: E. Dithmer-Vanberg.

Thronsen & Co. Boktrykkeri, Bernh. Getz gt. 3 - Oslo